

ESEURI

Logica Lumilor Posibile (XV)

– digresiune –

Nicolae Brânduş

Motto 1: „(...) Matematicienii cred că Dumnezeu este matematician și că Universul este structurat după ecuații matematice. (...) Gödel a arătat în 1934 că nu există nicio procedură generală care să demonstreze coerența matematicii. (...) Există afirmații adevărate dar nedemonstrabile în cadrul sistemului (...). Această descoperire a avut consecințe enorme, evidențiind o subtilitate a Universului (...).”

Motto 2: „(...) Cum poate un ansamblu de atomi fără viață să formeze un sistem viu? Răspunsul este existența *legilor de complexitate*. (...) Toate sistemele se organizează spontan, astfel încât formează mereu structuri din ce în ce mai complexe, supuse legilor fizice exprimate prin ecuații matematice. Această complicare incredibilă nu rezultă din activitatea vreunei forțe vitale, ci din *organizarea spontană a materiei*. Viața este o structură complexă de informații, toate activitățile implică procesare de informații (...).”

Motto 3: „(...) Emoțiile și conștiința sunt *mecanisme* care se nasc pornind de la un anumit grad de complexitate a inteligenței.”

Motto 4: „(...) Viața se descrie pe două planuri: cel *reducționist* (atomi, molecule, celule, toată *mecanica* vieții) și cel *semantic* (viața ca *structură de informații* care se află în mișcare cu un *scop* în care întregul nici măcar nu este conștient de funcționarea părților constituente (...). Este posibilă o analiză semantică a Universului? (...) *software*-ul programat în *hardware*-ul Cosmosului? Ce este *Universul*? Nu ar trebui să-i înțelegem poezia, să-i ascultăm muzica?”

Motto 5: „Universul se mișcă datorită *dinamicii contrariilor*. Teoremele *incompletitudinii* plus *principiul incertitudinii* au demonstrat că în esența sa *Realul* este inaccesibil. Muzica Universului oscilează în ritmul legilor fizicii, iar formula matematică ce organizează acest ritm cosmic provine din *Teoria haosului*.”

Motto 6: „*Haosul este sincron*. Deși pare „haotic”, în realitate are un comportament determinist. Deși sincron, comportamentul său nu se repetă niciodată: este determinist, dar indeterminabil (...), datorită complexității Realului. Universul este inexprimabil în plenitudinea sa din cauza *subtilității* conceperii sale (...): o enigmă gigantică (...)”

Motto 7: „ – (...) toate acestea ca să demonstrezi ce?”

„ – (...) ca să demonstrez că nu suntem altceva decât niște calculatoare foarte sofisticate (...)”

„ – Calculatoarele vor ajunge să aibă suflet?”

„ – Din câte știu eu, nu.”

„–Deci nici noi , care suntem calculatoare mai sofisticate. Conștiința noastră, emoțiile noastre, tot ce simțim este rezultatul structurii noastre sofisticate. Sufletul (...) nu este decât o invenție, o *iluzie minunată* creată din dorința noastră arzătoare de a fugi de inevitabilul morții (...)”¹

[sublinierile ne aparțin]

*

Ideile de mai sus circulă sub diferite forme în lumea științifică. Le-am extras din cartea citată ca puncte de reper în dezvoltările noastre ulterioare din ciclul *Logica Lumilor Posibile*.

Ne vom opri în cele ce urmează asupra parametrului *D* definit în *Logica I - XIV ca prezență - absență a persoanei* în fenomenul muzical: cu incursiuni în câteva din zonele de interes care definesc inserția și poziția activă a actanților în rostirea operei muzicale. De acest demers se leagă direct capacitatea cultural-artistică a celor în cauză, asociată unor rigori ce transcend aspectul estetic al formării discursului artistic, implicând decisiv, în aceeași măsură, alte zone de profunzime gravate în personalitatea interpreților.

Am susținut întotdeauna faptul că muzica, dintre toate alte domenii supuse cercetării, este cea mai aptă a fi abordată *pluri-, inter- și* (mai ales) *trans-disciplinar*. Și aceasta datorită accesului nemijlocit prin *sunet* (în sens generic) la zone indefinit reale și active în elaborarea unui discurs, neomogen în esență, în care se întrepătrund *complex* energii formative de diferite ordini. Fluxul comunicării muzicale este o infinită pendulare între straturi formative cu accente și detente în și între ele, constituind un anume tip de comunicare original, încărcat de energie vitală. Un univers prolix, multifuncțional, în care se impune voința creatoare stilizată, crescută în libertate

În sensul unei reasezări a practicii interpretative, și anume, al unui raport redefinit între *text* și „*rostire*”, ne vom imagina un punct de plecare de tip *relativist* în ce privește enunțul muzical. Ne-am situa, ca atare, ca actanți în discursul muzical într-o altă zonă formativă în care elementul de bază al

¹ Jose Rodrigues Los Santos, *Formula lui Dumnezeu*, Ed. Paralela 45, București, 2009, pp. 93-102, pp. 320-330, pp. 414-420 ș.c.l.

enunțului să fie nu *sunetul* (sau orice parametru – punct spațial ce-l definește), ci *relația dintre* în structura oricăruia dintre spațiile acustice studiate anterior, și anume *intervalul*. Nu *obiectul*, ci *raportul* dintre elementele (spațio-temporale) ce-l compun. Ar fi contextul în care voința formativă ar urma să se aplice *ab initio*, nemijlocit, conform unei practici astfel (deci *altfel*) orientate.

Ne putem da seama că instituirea unei astfel de *culturi* interpretative ar duce la o conștientă și fundamentală reevaluare a gândirii despre *enunțul muzical* și despre comportamentul în lectură; o reevaluare care în fizica secolului trecut s-a produs cu toate urmările spectaculoase în gândire și cunoaștere, generând o altă viziune despre *Realitate*.

În ce privește practica artistică, în cazul nostru, muzicală, se așteaptă o revizuire fundamentală a conceptelor de bază spre a fi integrate într-o nouă viziune asupra rostului, sensului și compoziției gestului (artistic), apt a comunica o altă, fundamental *altă* viziune asupra aceleiași cuprinzătoare *Realități* (în sunet), la îndemâna tuturor.

Trecerea de la nivelul dat, în uz, al *Realității* (gestului muzical) la cel urmând a fi instituit conform *Logicii* la care ne referim, urmează a se produce în urma unei super-reflecții interioare, super-conștientizări a enunțului în toate componentele sale fenomenologice. În ultimă instanță, toate converg spre aceeași validare estetică a expresiei artistice, activând zone superioare de configurare a limbajului (discursului muzical). În esență, același demers existențial de căutare (și găsim) a *Cuvântului*. Eventual a *Tăcerii* (absolute)...

Voi continua în această ordine de idei în următoarea intervenție din „serialul” *Logicii Lumilor Posibile*, prezentarea și discutarea celei de a treia părți a ciclului *PHTORA* și anume lucrarea *Cantus Firmus*. Înclin să cred că a trecut timpul abordării filosofiei și a teoriei cunoașterii strict în mediile academice: este un drept al fiecăruia să înțeleagă și să se facă înțeles, independent de unde provine și unde se află: și cu atât mai mult în *Agora*, asumându-și în deplină virtute funcția socratică a dialogului neîntrerupt.